

ג'סר א-זרקא – הגשר הכחול

עונה מומלצת: כל השנה

התאמה: כל המשפחה, מתאים ביותר כטיול אחר-צהריים קצר.

קושי מסלול: קל מאוד.

אורך מסלול: כקילומטר וחצי.

משך מסלול: כמה שרוצים.

מפה: מפת סימון שבילים מס' 4, "הכרמל".

(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2006)

הגעה מהמרכז: בצומת בית חנניה פונים מכביש מס' 4 שמאלה (מערבה) לעבר בית חנניה וג'סר א-זרקא. ממשיכים ישר וחולפים מתחת לכביש מס' 2 ונכנסים לכפר. בצומת הבא פונים ימינה ומיד שמאלה בכביש שהופך לדרך עפר המובילה אל חוף הים.

• **המסלול מעגלי, אין צורך בהקפצת רכבים.**

הולכים ומתמעטים החופים שבהם אפשר לשהות במחיצתו של הים לבדו, יחד עם כל מה שנספח לאסוציאציה הזו של חוף ים: גרגירי חול, סירת דייגים רעועה, מגדלור קטן, סבך רשתות דיג, גלים שמתנפצים אלי חוף וישן סלע שממנה ניתן לשאת מבט ולהשקיף אל עבר השקיעה. כזה הוא החוף של ג'סר א-זרקא, שבו גם מעגן דייגים קטן וציורי. שעות אחר-צהריים כאן הן תמיד שעות של חסד.

אין כאן מסלול מובנה של ממש, הגם ששביל מסומן מוליך מכאן ועד לתחומי שמורת נחל תנינים (הכניסה בתשלום). אפשר להתהלך כאן בצורה חופשית ולהתיישב בפינה יפה, אך מומלץ בחום לסייר בתחומי כפר הדייגים הקטן ולשוחח עם יושביו, להעפיל את הפסגה מצפון לו ולהשקיף אל הים ולרדת אל שפך נחל תנינים שנמצא מעבר לה. לא אחת זוכים לראות במקום עופות מים רבים, בעיקר בתקופות הנדידה.

בין 1831-1840 כשמוחמד עלי ובנו איברהים פחה, תקיפי מצריים, השתלטו על ארץ ישראל, עבר הירדן ודרום סוריה הם החליטו לפעול לשוב ביצות כבארה, עמק החולה והבקעה. לשם כך הם הביאו במיוחד את בני שבט העיווארנה. העיווארנה חיו באוהלים והתפרנסו מגידול ג'מוסים, מדיג בביצות ובים, מאיסוף אדמת הביצה שממנה יצרו כדים ומקליעת סלים ומחצלות מהגומא ומהקנה. בהיותם כהים יותר מערביי הארץ ובעלי מנהגים שונים נודו בני העיווארנה על ידי ערביי הארץ ונאלצו לחיות בבידוד מוחלט. עם ייבוש הביצות אבדו כל מקורות פרנסתם. בשנת 1926 הם התרכזו בכפר ג'סר א-זרקא, שאותו הקימו על רכס הכורכר המתנשא מעל הביצה שהייתה ואיננה (עד אז חיו באוהלים ובמבנים ארעיים בשולי הביצה). כערבים, ובפרט כאלו החיים בלב הארץ, לא מצאו אנשי הכפר את מקומם בחברה הישראלית. בחוסר ברירה הם נישאו כמעט אך ורק בינם לבין עצמם והחלו לסבול מריבוי מומים גנטיים. המצב הסוציו-אקונומי בכפר גרוע מאד ואחוזי האבטלה בו גבוהים מאד. באופן טבעי הדבר גורם להתגברות הפשיעה. מעניין לציין שמתוך הבנת מצוקתם של העיווארים במקומות השונים בהם יושבו המגעים הראשונים של ממשלת ישראל עם ממלכת ירדן היו בנוגע לאפשר יצירת קשר בין העיווארים בארץ לבין אלו שיושבו באותן נסיבות גם בעבר הירדן המזרחי.

מצפון למעגן ניצבת הגבעה שעליה הייתה בנויה העיר קרוקודיל ופוליס, החולשת על מוצא נחל תנינים לים. בתוך הנחל ניתן לראות את שרידי המשוקעים של הגשר שהוקם כאן על ידי העות'מאנים בשנת 1898, לרגל ביקורו של קיסר גרמניה וילהלם השני בארץ. הגשר נועד לאפשר לקיסר לנסוע במרכבתו אל מושבת הטמפלרים בחיפה. הוא זה שהעניק לאזור את שמו "הגשר הכחול".

המסלול עודכן ב- 15.7.2011 כל הזכויות שמורות ליותם יעקבסון ©